

Keď sa snažíme
rozvíjať a presadzovať
dobrodienie pre svet
s univerzálnou láskou
ako našim štandardom,
potom pozorné uši
a prenikavé oči odpovedia
službou jeden druhému,
potom budú ruky a nohy
posilnené pre prácu
jeden pre druhého
a tí, ktorí poznajú Tao,
budú neúnavne
poučat' ostatných.
Vďaka tomu starí a tí,
ktorí nemajú ani ženu
ani deti, budú mať
podporu a zásoby, s ktorými
prežijú svoju starobu
a mladí, slabí a siroty
budú mať starostlivosť
a napomenutia,
aby dospeli.
Keď je univerzálna láska
prijatá ako štandard,
potom takéto sú
následné výhody.
Je teda nepochopiteľné,
prečo ľudia namietajú
voči univerzálnej láske,
keď o nej počujú.
A predsa námietky nie sú
úplne vyčerpané.
Padla otázka:
„Mohla by to byť dobrá vec
ale môže to byť užitočné?“
Mozi odpovedal:
Keby to nebolo užitočné,
potom by som to
dokonca odmietol.
Ale ako môže byť niečo,
čo je dobré
ale nie je užitočné?
Posúďte túto záležitosť
z oboch strán.
Povedzme, že sú dvaja muži.
Nech sa jeden z nich
pridŕža predpojatosti
a druhý univerzálnosti.
Potom ten zástanca

predpojatosti
by povedal sám sebe:
Ako sa môžem
starat' o svojho priateľa
tak ako sa starám o seba,
ako sa môžem starat'
o jeho rodičov
ako o vlastných?
Preto keď zistí,
že jeho priateľ je hladný,
nenasýti ho
a keď zistí, že mu je zima,
nezaodeje ho.
V chorobe mu neposlúži
a keď bude mŕtvy,
nepochová ho.
Také je slovo
a taký je skutok
zástancu predpojatosti.
Zástanca univerzálnosti
je celkom nepodobný
ako v slove tak aj v skutkoch.
On si povie:
Počul som,
že byť ušľachtilým človekom
znamená, že by človek mal
postarat' o svojho priateľa
rovnako ako sám o seba,
a postarat' sa
o priateľových rodičov
ako o svojich vlastných.
Preto keď zistí,
že jeho priateľ je hladný,
nasýti ho
a keď zistí, že mu je zima,
zaodeje ho.
V jeho chorobe
mu poslúži
a keď bude mŕtvy,
pochová ho.
Také je slovo
a taký je skutok
zástancu univerzálnosti.
Tieto dve osoby sú si teda
navzájom protikladné
v slove aj v skutku.
Predpokladajme,
že sú úprimní v slove
a energickí v skutku,
takže ich slovo a skutok

sú stvorené, aby sa zhodli
tak ako dve časti nálepky
a že ne je iného slova
než to, čo bolo pochopené
v skutku,
potom uvažujme ďalej:
Povedzme, že nastala vojna,
a jeden je v brnení a helme,
pripravený pripojiť sa
k vojsku, život a smrť
nie sú predvídateľné.
Alebo predpokladajme, že
jedného vládca poveril
ako zástupcu v takých
ďalekých krajinách ako je
Ba, Yue, Qi, a Chu,
a príchod i návrat
sú celkom neisté.
Teraz (za takých okolností)
spýtajme sa na to,
ktorému z nich
by človek zveril
svoju rodinu a rodičov.
Bolo by to tomu
univerzálnemu priateľovi
alebo tomu predpojatému?
Mne sa zdá,
že pri takýchto príležitostiach
nie sú na svete žiadni blázni.
Aj keď je to človek, ktorý
odmieta univerzálnu lásku,
aj tak dá svoju dôveru
univerzálnemu priateľovi.
Toto je slovný nesúhlas
voči princípu, ale samotný
výber je podľa neho –
toto je vnútorný rozpor
medzi slovom človeka
a jeho skutkom.
Je teda nepochopiteľné,
prečo ľudia namietajú
voči univerzálnej láske,
keď o nej počujú.
A predsa námietky nie sú
úplne vyčerpané.
Padla námietka: Možno je to
dobré kritérium na výber
spomedzi bežných ľudí,
ale nemusí vyhovovať
pri panovníkoch.

Uvážme znovu túto
záležitosť z oboch strán.
Predpokladajme,
že sú dvaja vládcovia.
Nech sa jeden z nich
pridrža predpojatosti
a druhý univerzálnosti.
Potom ten predpojatý vládca
si povie sám pre seba:
Ako sa môžem starať
o ľudí rovnako,
ako sa starám o seba?
To by bolo úplne
proti zdravému rozumu.
Ľudský život na Zemi
má krátke trvanie,
je ako kôň cválajúci okolo.
Preto keď zistí,
že jeho ľud hladuje,
on ich nenasýti
a keď zistí, že im je zima,
nezaodeje ich.
Keď sú chorí,
neposlúži im
a v čase ich smrti
ich nepochová.
Také je slovo
a taký je skutok
predpojatého vládcu.
Univerzálny vládca
je mu celkom nepodobný
v slove aj v skutkoch.
On si povie:
„Počul som, že byť
spravodlivým vládcom sveta
znamená, že človek by sa mal
najskôr postarať o svoj ľud
a až potom o seba.
Preto keď zistí,
že jeho ľudia hladujú,
nasýti ich.
Keď zistí, že im je zima,
zaodeje ich.
V ich chorobe im poslúži
a v čase smrti ich pochová.
Také je slovo
a taký je skutok
univerzálného vládcu.
Títo dvaja vládcovia
sú si teda protikladní

ako v slove, tak aj v skutku.
Predpokladajme,
že sú úprimní v slove
a energickí v skutku,
takže ich slovo a skutok
sú stvorené, aby sa zhodli
tak ako dve časti nálepky
a že ne je iného slova
než to, čo bolo pochopené
v skutku,
potom uvažujme ďalej:
Povedzme teraz, že príde
hrozná nákaza,
a väčšina ľudí
je v biede, ťažkostiach,
a mnohí ležia mŕtvi
v stokách,
(za takých okolností)
spýtajme sa, keby si človek
mohol vybrať jedného
z tých dvoch vládcov,
ktorého by uprednostnil?
Mne sa zdá,
v takomto prípade nutnosti
nie sú na svete žiadni blázni.
Aj keď je to človek, ktorý
odmieta univerzálnu lásku,
aj tak by si zvolil
univerzálného vládcu.
Toto je slovný nesúhlas
voči princípu, ale samotný
výber je podľa neho –
toto je vnútorný rozpor
medzi slovom človeka
a jeho skutkom.
Je teda nepochopiteľné,
prečo ľudia namietajú
voči univerzálnnej láske,
keď o nej počujú.
A predsa námietky nie sú
úplne vyčerpané.
Ukazuje sa,
že univerzálna láska
môže byť veľkodušná
a spravodlivá,
no ako ju možno uskutočniť?
Univerzálna láska
je neuskutočniteľná,
presne ako niešť horu Mount
Tai a preskakovať rieky.

Univerzálna láska je teda
iba zbožným priáním,
ako ju možno uskutočniť?
Mozi odpovedal:
Niešť horu Mount Tai
a preskakovať rieky
je niečo, čo nebolo
nikdy dosiahnuté
odkedy existuje človek.
Ale univerzálna láska
a vzájomná pomoc
boli osobne praktikovaní
starovekými kráľmi
mudrcmi.
Ako vieme, že to robili?
Mozi povedal: Nie som
žiaden ich súčasník,
ani som nepočul ich hlas,
ani nevidel ich tváre.
Zdroje nášho poznania
ležia v tom, čo je napísané
na bambuse a hodvábe,
čo je vyryté do kovu
a kameňov, a čo je vyrezané
do nádob, ktoré majú byť
odkázané potomkom:
„Veľká deklarácia“
vyhlasuje: „Kráľ Wen
bol ako slnko a mesiac,
vrhajúci nádherné
a oslnivé svetlo
do štyroch štvrtí
ako aj
do Západnej zeme.“
To znamená,
že láska Kráľa Wena
je taká široká a univerzálna,
že je ako slnko a mesiac,
ktoré svietia na svet
bez nadžžania (bez rozdielu).
V prípade Kráľa Wena
ide o univerzálnu lásku.
To, o čom Mozi hovoril,
skutočne pochádza
z príkladu Kráľa Wena.
A čo viac,
nie je to pravda iba
vo „Veľkej Deklarácii“
ale tiež v „Prísaha Yu“.
Yu (v nej) povedal:

„Podťe vy všetcí, zástupy
ľudí, dbajte
a načúvajte mojim slovám.
Nie je to tak,
že ja, jednotlivý človek
by som dobrovoľne
vyvolával tento zmätok.
Princ z Miao je ešte viac
nerozvážny,
zasluhuje si trest z Neba.
Preto vás vedíem,
aby ste vymenovali
pánov krajín
a išli potrestať
Princa z Miao.“
Nebolo to kvôli
zvyšovaniu jeho bohatstva
a znásobovania
jeho blahopriani, ani aby
dožičil svojim ušiam a očiam,
ale aby dosiahol
dobrodienie pre svet
a odstránil jeho trápenia,
že Yu šiel do vojny
proti Princovi z Miao.
Toto je univerzálna láska,
pokiaľ ide o Yu
a to, o čom Mozi hovoril,
je skutočne odvodené
z príkladu Yu.
A opäť, je to pravda nielen
v „Prísaha Yu“ ale tiež
v „Prísaha Tang“.
Tang povedal:
„Neviem, či som
ukrivil Nebu alebo ľuďom.
Dobre, neodvážim sa skrývať
vinu, neodvážim sa nechať
odísť – toto je jasne videné
v Božej mysli.
Ak je niekde hriech,
urob ma zaň zodpovedným.
Ak som ja sám vinný,
nech sú ostatní ušetrení.“
To znamená,
že hoci mal česť
byť cisárom
a bohatstvo vlastníenia
celého sveta,
Tang neutekal od toho,

aby ponúkol seba ako obeť
pre prosbu Bohu
a duchom.
Toto je univerzálna láska
zo strany Tanga
a to o čom Mozi hovoril,
je skutočne odvodené
z príkladu Tanga.
A ešte raz,
toto je pravda nielen
v „Prísaha Yu“
a v „Prísaha Tang“
ale tiež v „Básňach Zhou“.
Citujem: „cesta
(dobrého) cisára
je široká a priama,
bez predpojatosti
a bez protekcionárstva.
Cesta (dobrého) cisára
je rovná a hladká,
bez protekcionárstva
a bez predpojatosti.
Je priama ako šíp
a presná ako váha.
Ušľachtilý človek
ju nasleduje, (dokonca aj)
bezzásadový sa na ňu pozerá
(bez rozhorčenia).“
Teda princíp,
ktorý som vysvetľoval,
netreba považovať za niečo
úplne doktrinárske.
V minulosti, keď Wen
a Wu vykonávali vládu,
oni obaja
odmeňovali cnostných
a trestali zlých
bez predpojatosti voči
príbuzným a bratom.
Toto je univerzálna láska
Wena a Wua.
A to, o čom Mozi rozprával,
je skutočne odvodené
z príkladu Wena a Wua.
Je teda nepochopiteľné,
prečo by ľudia mali namietat'
voči univerzálnaj láske,
keď o nej počujú.
A predsa námietky ešte
nie sú vyčerpané.

Vyvstáva otázka,
keď človek neuvažuje
v zmysle úžitku a škody
voči svojim rodičom,
je to synovská úcta?
Mozi odpovedal:
Podťme sa spýtať
na plány úctivých synov
voči svojim rodičom.
Smiem sa spýtať,
keď plánujú pre svojich
rodičov, či túžia,
aby iní milovali alebo
nenávideli ich rodičov?
Súdiac na základe celej
doktríny (synovskej úcty),
je isté, že túžia,
aby ostatní
milovali ich rodičov.
Čo by som teda mal urobiť
ako prvé, aby som to
dosiahol? Mal by som
najskôr milovať rodičov
iných ľudí, aby oni na
oplátku milovali mojich,
alebo by som najskôr mal
nenávidieť rodičov iných,
aby oni na oplátku
milovali mojich rodičov?
Samozrejme, mal by som
najskôr milovať rodičov
iných, aby oni na oplátku
milovali mojich rodičov.
Preto tí, ktorí túžia
byť navzájom úctiví
k rodičom toho druhého,
ak si musia vybrať
(medzi tým,
či by mali milovať alebo
nenávidieť rodičov iných),
mali by najskôr milovať
a dobrodiť rodičom iných.
Podozrieval by niekto,
že všetci úctiví synovia
sú hlúpi a
nenapraviteľní (pretože
milujú vlastných rodičov)?
Môžeme sa na to opäť
spýtať.
V „Da Ya“ sa hovorí,

medzi knihami
dávnych kráľov:
„Žiadnej myšlienke nie je
daná jej náležitá hodnota.
Žiadna cnosť nie je
odmenená. Keď do nás hodia
broskyňu, my im odpovieme
slivkou.“
To znamená,
že každý, kto miluje iných,
bude milovaný
a každý, kto iných nenávidí,
bude nenávidený.
Je to potom
celkom nepochopiteľné,
prečo by ľudia mali namietat'
voči univerzálnej láske,
keď o nej počujú.
Je to preto, že je ťažká
a neuskutočniteľná?
Existujú príklady dosiahnutia
ešte oveľa ťažších úloh.
Kedysi sa Pánovi Ling
zo štátu Chu
páčili štíhle pásy.
V jeho dobe
ľudia v štáte Chu jedli
nie viac než jedno jedlo
denne. Nedokázali stáť
bez opory
a nedokázali kráčať
bez toho, aby sa
opierali o stenu.
Takže obmedzenú stravu
je ťažké vydržať,
a predsa ju vydržali.
Kým to Pán Ling
podporoval, jeho ľudia
sa dokázali zmeniť behom
generácie, aby vyhovel
svojmu nadriadenému.
Pán Wen zo štátu Jin
mal rád hrubé odevy.
A tak v jeho dobe
ľudia z Jin nosili
odev z obyčajného plátna,
kabáty, klobúky
a veľké hrubé topánky.
Takto zaodetí
chodili navštíviť Pána

vychádzali
a vchádzali na dvor.
Obliekať sa
do drsných šiat
je ťažké urobiť,
a predsa to bolo dosiahnuté.
Keď to Pán Wen
podporoval, jeho ľudia
sa dokázali zmeniť behom
generácie, aby vyhovel
svojmu nadriadenému.
Takže vydržať
obmedzenú stravu
a nosiť hrubé šatstvo
sú najťažšie veci na svete,
a predsa keď boli
presadzované vládcami,
ľudia sa dokázali zmeniť
behom generácie.
Prečo to bolo tak?
Bolo to z túžby
vyhovieť nadriadenému.
Čo sa týka univerzálnej
lásky a vzájomnej pomoci,
sú prospešné a ľahké,
bez pochyby.
Zdá sa mi,
že jediný problém je ten,
že nie je žiaden vládca,
ktorý to podnecuje.
Keby bol taký nadriadený,
ktorý by to presadzoval,
povzbudzoval odmenami
a chválami,
hrozil opačnému trestami,
myslím, že ľudia by sa
priklonili k univerzálnej
láske a vzájomnej pomoci,
tak ako oheň smeruje nahor
a voda nadol –
bolo by to nevyhnutelné
na svete.
Preto, univerzálna láska
je skutočne cestou
kráľov – mudrcov.
Je to to, čo dáva mier
vládcovi
a výživu ľudom.
Džentlmen by urobil dobre,
keby pochopil a prakticoval

univerzálnu lásku,
potom by bol
taký milostivý ako vládca,
lojálny ako minister,
láskyplný ako otec,
úctivý ako syn, zdvorilý
ako starší brat
a úctivý ako mladší brat.
Takže ak si džentlmen želá
byť milostivým vládcovi,
lojálnym ministrom,
láskyplným otcom,
úctivým synom,
zdvorilým starším bratom
a úctivým mladším bratom,
je potrebné praktikovať
univerzálnu lásku.
To je cesta
kráľov – mudrcov
a veľké požehnanie pre ľudí.